

με δὲ οὗτος τάφος πρεσβευτοῦ Ἀγγλου τοῦ Σὶρ Εδουάρδου Βάρδωνος, τοῦ δευτέρου ἀποσταλέντος ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν.

Αὐτὸς ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ γαληνότατος ῥήτωρ τῆς βασιλείας τῶν Ἀγγλων, ὡς ἀναφέρει τὸ ἐπιτύμβιον τὸ λατινικόν (Eduardo Bardoni, illustrissimo ac serenissimo Anglorum Reginae oratori), ἀντεπροσώπνευε τὴν μεγάλην Ἐλισάβετ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ Ἀμουράτῃ Γ', καὶ Μωάμεθ Γ'. Συνώδευσεν δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον εἰς τὴν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐκστρατεῖαν τῷ 1596, καὶ παρευρέθη ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἀγρίας (Erlau) ἐν τῇ Ἀνω Οὐγγαρίᾳ καὶ τῆς Κανίσσης ἐν Κροατίᾳ, ὅπου ὁ δούξ τοῦ Μερκέρ διεκρίθη ἐπ' ἀνδρείᾳ ἐν ταῖς τάξεσι τῶν Χριστιανῶν. Ἐπανακάμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ νέος διπλωμάτης ἡσθένησεν ἐκ στηθικοῦ νοσήματος, καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς πανώλους, ἣτις ἡρῆμωσε τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ἦτις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσέβαλε 17 ἡγεμονίδας ἀδελφὰς τοῦ Σουλτάνου καὶ πολυαριθμούς δούλους αὐτῶν, καὶ ἦτις ὑπῆρξεν ἡ καταστρεπτικώτερα τῶν ἐνοσηφασῶν ποτε ἐπιδημιῶν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἄλλως τόσον γόνιμον εἰς τοιοῦτου εἶδους συμφοράς. Ἡ σιγὴ τοῦ θανάτου, ἣτις ἐπεκράτει τότε εἰς τὴν ἀπέραντον αὐτὴν πρωτεύουσιν, διεταράσσεται μόνον ὑπὸ τῶν κανονοβολισμῶν τῶν ῥιπτομένων εἰς ὅλους τοὺς λιμένας πρὸς καθαρισμόν τοῦ ἀέρος. Ὁ Βάρδων σφόδρα ἀσθενῶν παρήγγειλε νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Μοὴν τῆς Χάλκης, ὅπου ὁ ἀὴρ ἦτο καθαρότερος. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβε ποσῶς καὶ ἀπεβίωσε κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1597, ἐν ἡλικίᾳ 35 ἐτῶν. Ἐνεταφίασαν δὲ αὐτὸν παρὰ τὸν ναὸν πρὸ τῆς πυρπολήσεως τῆς Μοῆς. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἀνακαινίσιν δαπάναις τοῦ Ὑψηλάντου, τὸν ἐπιτάφιον λίθον, τὸν ἐνεπίγραφον, ἀδεξίως μετεχειρίσθησαν οἱ οἰκοδόμοι εἰς τὴν οἰκοδομήν, ὀλίγον προσέχοντες εἰς διπλωματικὰς ἀβρότητας καὶ διεθνεῖς ὑποχρεώσεις, καὶ ἀνευλαβῶς ἔθεσαν τὸν λίθον ὑπεράνω μιᾶς τῶν πυλῶν τῆς Μοῆς, ἐξ ἧς αὖθις μετεφέρθη καὶ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διπλωμάτου Ἀγγλου, οὕτως τὰ ἐμβλήματα, τρεῖς κεφαλαὶ ἐλάφου, εἶνε γεγλυμμέναι ὑπεράνω τῆς καλῶς διατηρουμένης ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Μετάφρασις Α. Μ.

Ἰνα ἡ βιομηχανία ζήσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ εἰς ἔθνος τι, ἵνα ἡ ἐργασία ἀποβῇ γόνιμος καὶ δυνατή, ἵνα οἱ ἐργάται ἐλευθέρως ποιῶσι χρῆσιν τῶν δυνάμεων αὐτῶν καὶ τῆς δεξιότητος, οἱ κεφαλαιοῦχοι, οἱ γαιοκτῆμονες τῶν κεφαλαίων αὐτῶν καὶ τῶν κτήσεων, ἵνα τὰ κεφάλαιον μορρωθῇ, ἀπαιτεῖται πρὸ παντός ἀσφάλεια. Τοῦτο μαρτυρεῖ τρηνώτατα ἡ πείρα ἑλῶν τῶν χρόνων καὶ ὅλων τῶν τόπων.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν. — Μετάφρ. ἐκ τοῦ ῥωσικοῦ.

Συνέχεια· ἴδε προηγούμεν. φύλλον.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίαζεν εἰς τὸν σταθμὸν ἐκεῖνον ὁπότεν ἐμελλε νὰ στραφῇ πρὸς τὸ χωρίον του. Ἡ καρδία του ἦτο πλήρης θλιβερῶν προαισθημάτων· ἐφοβεῖτο μὴ δὲν ἤθελεν εὖρη τὸν πατέρα του ζῶντα, καὶ ἐφαντάζετο τὴν πλήρη μελαγχολίας ζωὴν, ἣτις ἀνέμενεν αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον ἀφάνεια, λειψανδρία, πτωχεία, καὶ φροντίδες περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν οὐδεμίαν εἶχε πείραν, ἰδοὺ τί ἐσκέπτετο ὅτι τὸν ἀνέμενε. Φθάσας εἰς τὸν σταθμὸν, ἐζήτησε νὰ μισθώσῃ ἵππους, ἀλλ' ὁ σταθμαρχὴς, μαθὼν ποῦ διευθύνετο, τῷ ἐγνωστοποίησεν, ὅτι ἵπποι δι' αὐτὸν εἶχον σταλῇ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ Κηστενέφκαν. Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν του ὁ γηραιὸς ἀμαξηλάτης Ἀντώνιος, ὅστις ἄλλοτε ὠδήγει τὸν μικρὸν Βλαδίμηρον εἰς τὸν σταῦλον, καὶ ἐπεμελεῖτο τοῦ μικροῦ τοῦ ἵππου. Ὁ Ἀντώνιος ἐδάκρυσεν ἰδὼν αὐτόν, τὸν προσεκύνησεν ἕως ἐδάφους, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ γέρον αὐθέντης του ζῇ ἀκόμη, καὶ ἔτρεξε νὰ ζεύξῃ τοὺς ἵππους. Ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἐδέχθη τὸ προταθὲν αὐτῷ πρόγευμα, ἀλλ' ἀμέσως ἀνεχώρησε. Ὁ Ἀντώνιος ὠδήγει τοὺς ἵππους διὰ πλαγίων ὁδῶν, ἡρξάντο δὲ συνδιαλεγόμενοι.

— Εἰπέ με, σὲ παρακαλῶ, Ἀντώνη, τί ἔχει ὁ πατέρας μου μὲ τὸν Τρογεκούρωφ;

— Ποιὸς ξέρει, Βλαδίμηρ· Ἀνδρέιτς· λένε πῶς ὁ ἀφέντης δὲν ἐσυμφώνησε μὲ τὸν Τρογεκούρωφ, καὶ αὐτὸς ἔδωκε εἰς τὸ δικαστήριον—ἀγκαλὰ καὶ μόνος του κάμνει συχνὰ ὅ,τι θέλει. Δὲν εἶνε ἐδική μας δουλειὰ ν' ἀνακατονόμαστε, μὰ ἄδικα, μὰ τὸν Θεό, ὁ πατέρας σας ἐναντιώθηκε τοῦ Τρογεκούρωφ· γιατί τ' αὐγὸ ἂν κτυπήσῃ τὴν πέτρα, τ' αὐγὸ θὰ σπάσῃ.

— Λοιπόν, ὡς φαίνεται, αὐτὸς ὁ Τρογεκούρωφ, κάμνει ἐδῶ ὅ,τι θέλει.

— Σωστά, ἀφεντικό· τὸν πάρεδρο δὲν τότε λογαριάζει γιὰ τίποτε καὶ ὁ ἀστυνόμος εἶνε 'ς τὸ χερί του· ὅλοι οἱ μεγάλοι τὸν προσκυνοῦνε· μὰ νὰ πῇ καὶ κανεὶς, ψωμιά 'ς τὸ μοναστήρι, καὶ καλογέροι ὅσοι θέλεις.

— Ἀληθεύει ὅτι μᾶς παίρνει τὰ κτήματά μας;

— Ἀχ! ἀφεντικό, καὶ 'μεῖς τ' ἀκούσαμε. Νά, ὁ κανδηλανάφτης τῆς Ποκρόφσκας εἶπε μιὰ μέρα εἰς τὰ βαφτίσια τοῦ δημογεροντά μας: «Φτάνει σας πλεὺ τὸ γλέντι, καὶ γρήγορα ὁ Τρογεκούρωφ θὰ σᾶς μαζέψῃ τὰ λουριά»· καὶ ὁ Νικήτας ὁ σιδεράς τοῦ ἀπεκρίθηκε: «Σώπα Σαβέλιτς, ἄδικα πικραίνεις τὸν σύντεκνο, καὶ συγχύζεις τοὺς φίλους· ἄλλος εἶνε ὁ Τρογεκούρωφ καὶ ἄλλος ὁ Δουβρόφσκις, μὰ ὅλοι μας πάλι εἴμαστε τοῦ Θεοῦ

καὶ τοῦ βασιλέα, καὶ τὰ ξένα στόματα δὲ ἔμπο-
ρεῖς νὰ τὰ βουλώσης.

— Ποῦ θὰ πῇ, σεῖς δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ περά-
σετε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τρογεκούρωφ;

— Ἐκείνου; ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ! Μὰ
αὐτοῦ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀνθρώποι του τραβοῦνε
τὸ διάβολό τους, νὰ πάρῃ καὶ ξένους θὰ τοὺς
ψήσῃ ζωντανούς. Ὅχι· νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσῃ
ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ, μὰ καὶ ἂν πεθάνῃ, ἐμεῖς
μόνο ἐσένα ἐπιθυμοῦμε πατέρα μας. Μὴ τὸ
κάμῃς νὰ μᾶς παραδώκῃς, καὶ ἐμεῖς εἴμαστε
ἴδιοί σου εἰς κάθε περίστασι.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀντώνιος ἐκροτάλισε τὴν
μάστιγα, καὶ οἱ ἵπποι ὤρμησαν ταχύτερον.

Συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ἀφοσίωσης γηραιοῦ
ἀμαξηλάτου, ὁ Δουβρόφσκις εἰσήγαγε καὶ ἐβυθί-
σθη εἰς σκέψεις. Παρῆλθεν οὕτω πλέον τῆς μιᾶς
ῥας, ὅτε αἰφνης ὁ Γρήσας ἀνέκραξε· «Νὰ ἡ
Ποκρόφκα». Ὁ Δουβρόφσκις ἀνήγειρε τὴν κε-
φαλὴν. Εὗρισκοντο εἰς τὰς ὄχθας εὐρείας λίμνης,
ἐξ ἧς ἀπέρρεε ποτάμιον, ἔρπον ἐλικοειδῶς με-
ταξὺ λόφων, ἐφ' ἐνὸς τῶν ὑποίων, ἄνω πυκνῆς
συστάδος δένδρων, ὑψοῦτο μεγάλη λιθίνη οἰκία,
ἐκκλησία πεντάθολος καὶ παλαιὸν κωδωνοστά-
σιον· περὶξ ἐφαίνοντο τῇ δε κακεῖσε ἐσπαρμέναι
χωρικῶν καλύβαι μετὰ τῶν κηπαρίων καὶ τῶν
φρεάτων αὐτῶν. Ὁ Δουβρόφσκις ἀνεγνώρισε τὰ
μέρη ἐκεῖνα, ἐνθυμήθη δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐκεί-
νου λόφου ἔπαιζεν ἄλλοτε μετὰ τῆς μικρᾶς Μά-
σας Τρογεκούρωφ, ἣτις ἦτο κατὰ δύο ἔτη νεώ-
τερα του, καὶ ἧς ἔκτοτε προσημνύετο ἡ μέλλουσα
καλλονή. Ἐπεθύμει νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτῆς τὸν
Ἀντώνιον, ἀλλὰ δειλία τις τὸν ἐκράτησε.

Ἄμα ἐπλησίασαν τὸν ἀρχοντικὸν οἶκον, εἶδε
λευκὴν ἐσθῆτα λαμπυρίζουσαν μεταξὺ τῶν
δένδρων τοῦ κήπου. Ὁ Ἀντώνιος τότε, ὑποκύ-
ψας εἰς τὴν φιλαυτίαν, τὴν συνήθη παρὰ τοῖς
ἀμαξηλάταις ἐν γένει, ἐμαστίγωσε τοὺς ἵππους,
οἵτινες ὤρμησαν ἀπὸ ρυτῆρος διὰ τῆς γεφύρας
καὶ παραπλεύρως τοῦ κήπου. Ἐξεληθόντες τοῦ
χωρίου ἀνέβησαν ἐπὶ βουνοῦ τινος, ὅθεν ὁ Βλα-
δίμηρος εἶδε τὸ ἐκ σημυδῶν μικρὸν δάσος, ἀ-
ριστέρᾳ δὲ ἐπὶ πεδιάδος οἰκίσκον λευκόφαιον μὲ
ἐρυθρόχρουν στέγην· ἠσθάνθη παλλομένην τὴν
καρδίαν του—ἐνώπιόν του ἦτο ἡ Κηστενίεφκα,
καὶ ἡ ταπεινὴ τοῦ πατρός του οἰκία.

Μετὰ δέκα λεπτά εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν
τῆς οἰκίας. Ἐθεώρει πάντα τὰ περὶ αὐτὸν μετὰ
συγκινήσεως ἀπεριγράπτου· δώδεκα ἔτη εἶχον
παρέλθῃ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῶν με-
ρῶν ὅπου εἶχεν ἰδῆ τὸ φῶς. Αἱ σημύδαι, αἵτινες
εἰς τὰ παιδικὰ του ἔτη μόλις εἶχον φυτευθῇ
περὶ τὴν φραγὴν, ἦσαν ἤδη ὑψηλά, πυκνόφυλ-
λα δένδρα. Ἡ αὐλή, ἣν ἄλλοτε ἐκόσμουσαν τρεῖς
ὥραιοι εὐθύγραμμοι ἀνῶνες, μετὰ τῶν ὁποίων
ὑπῆρχε δρόμος εὐρύς, καθαρῶτα διατηρούμενος,

εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἀθέριστον λειμῶνα, ἐν ᾧ πεδή-
της ἵππος ἔβοσκεν ἀμέριμνος. Οἱ κύνες εἰς τὸν
θόρυβον ὑλάκτησαν, ἀλλὰ γνωρίζαντες τὸν Ἀν-
τώνιον, εἰσήγαγον, σείοντες τὰς τριχωτὰς οὐράς
των. Πάντες οἱ ὑπηρέται περιεκύκλωσαν τὸν νέον
τῶν κύριον μετὰ θορυβῶδων ἐνδείξεων χαρᾶς,
οὗτος δέ, μετὰ δυσκολίας διασχίσας τὸν ὄμιλον
ἀνέβη ἐπὶ τοῦ πεπαλαιωμένου προθύρου. Εἰς τὸν
πρόδομον συνητήθη μετὰ τῆς Γεγόροβνας, ἣτις
τὸν ἐνηγαλίσθη κλιούσα.

— Καλημέρα, καλημέρα, εἶπεν ὁ νέος θλίβων
ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν ἀγαθὴν γραῖαν· καὶ ὁ
πατέρας ποῦ εἶναι; πῶς εἶναι;

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν,
μετὰ κόπου σύρων τοὺς πόδας, γέρων ὑψηλοῦ
ἀναστήματος, ὡχρὸς καὶ ἰσχνός, φέρων κοιτωνί-
την καὶ νυκτικὸν σκουφον.

— Ποῦ εἶναι ὁ Βαλόγκις; ἠρώτησε μετὰ
φωνῆς ἀσθενοῦς· καὶ ὁ Βλαδίμηρος μετὰ ζέσεως
ἐρέψθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ἡ χαρὰ συνεκίνησεν ὑπερμέτρως τὸν ἀσθενῆ,
αἱ δυνάμεις τὸν ἐγκατέλιπον, καὶ θὰ ἐπιπτεν, ἂν
δὲν τὸν ὑπεστήριζεν ὁ υἱός του.

— Γιατί ἐσηκώθηκες ἀπὸ τὸ κρεβάτι; τῷ ἔλε-
γεν ἡ Γεγόροβνα· ἔτὰ πόδια του δὲν βαστιέται,
καὶ χώνεται κ' ἐκεῖνος μὲ τὸν κόσμον.

Τὸν γέροντα μετέφερον εἰς τὸν κοιτῶνά του,
ἐκεῖ δὲ ἐπειράθη νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ
του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ συνάψῃ τὰς ἰδέας του,
καὶ οἱ λόγοι του ἦσαν ἀσυνάρτητοι. Μετ' ὀλίγον
τῷ ἐπῆλθε κάρωσις. Ἡ κατάστασις του κατέ-
πληξε τὸν Βλαδίμηρον, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ
μείνῃ εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα, καὶ παρεκάλεσε νὰ
τὸν ἀφήσωσι μόνον μετὰ τοῦ πατρός του. Πάν-
τες ὑπήκουσαν, ὁδηγῆσαντες δὲ εἰς τὸ οἶκμά
των τὸν Γρήσαν, τὸν ἐξένισαν φιλικῶτατα, βα-
σανίσαντες συγχρόνως αὐτὸν μὲ διαφόρους ἐρωτή-
σεις καὶ μυρία φιλοφρονήματα.

Δ'

Ἐπὶ τὸ μέρος ὅπου ἦταν τοῦ φαγητοῦ τραπέζι,
στέκεται ἑυλοκρέββατο.

Ἡμέρας τινας μετὰ τὴν ἄφιξίν του, ὁ νέος Δου-
βρόφσκις ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ εἰς ποίαν κατάστα-
σιν εὗρισκοντο αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρός του, ἀλλ'
ὁ γέρον δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τῷ δώσῃ τὰς δε-
ούσας ἐξηγήσεις. Ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ δὲν εἶχεν
ἐπίτροπον. Ἐξετάζων τὰ ἔγγραφα του, ὁ νέος εὗ-
ρε μόνον τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ παρέδρου,
καὶ ἀντίγραφον τῆς εἰς αὐτὴν ἀπαντήσεως. Ἐκ
τούτων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὰ τῆς
ἀναφύσεως διαφορᾶς, ἧς ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ
τὰς συνεπειὰς ἐλπίζων εἰς τὸ δίκαιον τῆς ἰδίας
ὑποθέσεως.

Ἐν τούτοις ἡ ὑγεία τοῦ γέροντος βαθμηδὸν
ἐχειροτέρευε. Ὁ Βλαδίμηρος προέβλεπε τὴν τα-

χεῖαν λύσιν, καὶ δὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ πατρός του, ἀπομωρανθέντος πλέον.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ διὰ τὴν ἔφessin ὀρισθεῖσα προθεσμία εἶχε λήξει, ὥστε ἡ Κηστενίεφκα ἀνῆκε τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν Τρογεκούρωφ. Ὁ Σαβάσκιν ἐπαρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν μὲ ὑποκλίσεις καὶ συγχαρητήρια, παρακαλῶν νὰ ὀρίσῃ «πότε θὰ ἡδύοκει νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν του τὸ νεοαποκτηθὲν κτῆμα, καὶ τίνα ἐπιθυμεί νὰ διορίσῃ ἐπίτροπόν του πρὸς τοῦτο, αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἢ ἄλλον τινά;» Ὁ Τρογεκούρωφ ἐταράχθη. Ἐκ φύσεως δὲν ἦτο φιλάργυρος, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως τὸν εἶχε παρασύρῃ πολὺ μακράν, καὶ ἤδη ἡ συνείδησις τὸν ἔτυπτε. Ἐγνώριζεν εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκετο ὁ ἀντίδικός του, παλαιὸς τῆς νεότητος σύντροφος, καὶ ἡ νίκη δὲν ἠγαρήριστεν τὴν καρδίαν του. «Ὅθεν ἠτένισεν αὐστηρῶς τὸν Σαβάσκιν, «ζητῶν ἀφορμὴν νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ, ἀλλὰ μὴ εὐρίσκων αἰτίαν πρὸς τοῦτο, τῷ εἶπεν ὀργίλως.—Φύγε ἀπ' ἐδῶ, δὲν σὲ χρειάζομαι.» Ὁ Σαβάσκιν ἰδὼν τὴν κατῳφειάν του, ἐχαιρέτισε καὶ ἀπῆλθεν, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ μείνας μόνος, ἤρχισε νὰ περιέρχεται τὸ δωμάτιον δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ συρίζων τὸ πιλεμιστήριον ἄσμα: *Ἡ βροτὴ ἄς ἠχῇσῃ τῆς νίκης, τοῦ!* ὅπερ παρ' αὐτῷ ἐδείκνυνεν ἀσυνήθη ψυχικὴν ταραχὴν.

Ἐπὶ τέλους διέταξε νὰ ζεύξωσιν ἐλαφρὸν ὄχημα, ἐνεδύθη θερμότερα, (ὁ Σεπτέμβριος ἦτο περὶ τὰ τέλη του) καὶ διεκύνων ὁ ἴδιος τοὺς ἵππους ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς.

Δὲν ἐβράδυνε νὰ ἴδῃ τὸν οἰκίσκον τοῦ Δουβρόφσκη. Αἰσθήματα ἀντίθετα ἐπλήρουν τὴν ψυχὴν του. Ἡ ἱκανοποιηθεῖσα ἐκδικήσις καὶ τὸ φίλαρχον ἔπιγον μέχρι τινὸς εὐγενέστερα αἰσθήματα, ταῦτα ὅμως ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσαν, καὶ ἀπεφάσισε νὰ κλείσῃ εἰρήνην μετὰ τοῦ γηραιοῦ γείτονός του, νὰ ἐξαλείψῃ πᾶν ἔχνος τῆς διενέξεώς των, νὰ τῷ ἐπιστρέψῃ τὸ κτῆμα του. Ἐλαφρύνας τὴν συνείδησίν του μὲ τὸν εὐγενῆ αὐτὸν σκοπὸν, ὁ Τρογεκούρωφ διηυθύνθη τροχάδην πρὸς τὴν ἑπαυλιν τοῦ γείτονός του, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ ἀσθενὴς ἐκάθητο εἰς τὸν κοιτῶνα πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἐγνώρισε τὸν Τρογεκούρωφ—καὶ φρικώδης κατάπληξις ἀπεικονίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· χρῶμα πορφύρου διεδέχθη τὴν συνήθη του ὠχρότητα, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξήστραψαν, καὶ ἀκατάληπτοι ἦχοι ἐξῆλθον τοῦ λάρυγγός του. Ὁ υἱός του, ὅστις καθήμενος ἐκεῖ, ἐνησχολεῖτο ἐξετάζων τὰ οἰκιακὰ βιβλία, ἀνῆγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ κατεπτοήθη, ἰδὼν τὴν κατάστασίν του. Ὁ ἀσθενὴς εἰδείκνυε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν αὐλὴν μὲ σημεῖα φρίκης καὶ ὀργῆς. Μετὰ πυρετώδους βίας ἐξῆλθε νὰ περισυναῇ τὰς ποδιάς τοῦ κοιτωνίτου του, ἵνα ἐγερθῇ τῆς ἐδρας του, καὶ ὑπηγέρθη

μὲν—ἀλλ' αἴφνης κατέπεσε, Ὁ υἱός του ἐρρίφθη ἐπ' αὐτοῦ· ὁ γέρων ἔκειτο ἀναίσθητος, ἄνευ πνοῆς, προσβληθεὶς ὑπὸ παραλυσίας.

—Γρήγορα, γρήγορα, εἰς τὴν πόλιν ἕνα ἱατρόν! ἐφώνει ὁ Βλαδίμηρος.

—Ὁ Κύριος Τρογεκούρωφ σᾶς ζητεῖ, εἶπεν εἰσελθὼν εἰς ὑπηρετῆς.

—Εἶπέ τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ νὰ φύγῃ τὸ γρηγορώτερον, πρὶν διατάξω νὰ τὸν διώξουν... τρέξε!

Ὁ θεράπων μετὰ προθυμίας ἔτρεξε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, ἡ δὲ Γεγόροβνα, συμπλέξασα τὰς χεῖρας.

—Ἀκριβέ μας ἀφέντη, εἶπε θρηνωδῶς, κακὸ μεγάλο θὰ φέρῃς! ὁ Τρογεκούρωφ θὰ μᾶς φάῃ.

—Σιώπα, εἶπεν ὁ Βλαδίμηρος ἐν ὀργῇ, καὶ στείλε ἀμέσως τὸν Ἀντώνιον εἰς τὴν πόλιν νὰ φέρῃ ἱατρόν. Ἡ γραῖα ἐξῆλθε. Εἰς τὸν προθάλαμον οὐδεὶς εὐρίσκετο· πάντες εἶχαν ἐξέλθῃ νὰ ἴδωσι τὸν Τρογεκούρωφ, ἐκ τοῦ προθύρου δὲ ἤκουσαν τὴν ἀπάντησιν ἣν ἔφερον ὁ ὑπηρετῆς ἐκ μέρους τοῦ νέου κυρίου του. Ὁ Τρογεκούρωφ τὸν ἤκουσε καθήμενος ἐπὶ τοῦ ὀχήματος· τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο νυκτὸς ζοφερώτερον, ἐμειδίασε περιφρονητικῶς, ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπειλητικὸν βλέμμα, ἀναχωρῶν δὲ ἀνέβλεψε καὶ πρὸς τὸ παράθυρον ὅπου, ὀλίγον πρὶν, ἐκάθητο ὁ γέρων Δουβρόφσκη. Ἡ γραῖα ἵστατο ἐπὶ τοῦ προθύρου λητμονήσασα τὴν διαταγὴν τοῦ αὐθέντου, οἱ δὲ τῆς αὐλῆς ἄνθρωποι θορυβωδῶς συνεζήτουν περὶ τοῦ συμβάντος. Αἴφνης ὁ Βλαδίμηρος ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν των, καὶ εἶπε μὲ φωνὴν διακεκομμένην.

—Δὲν χρειάζεται ἱατρός, ὁ πατήρ μου ἀπέθανε.

Ταραχὴ ἐπηκολούθησε. Οἱ ἄνθρωποι ἐρρίφθησαν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ γέροντος κυρίου των. Οὗτος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἐδρας ἐφ' ἧς τὸν εἶχεν ἀποθέσῃ ὁ Βλαδίμηρος· ἡ δεξιὰ του χεὶρ κρεμαμένη ἤγγιζε τὸ ἐδάφος, ἡ κεφαλὴ ἐκλινεν ἐπὶ τοῦ στήθους—δὲν ὑπῆρχε πλέον ἔχνος ζωῆς εἰς τὸ σῶμα ἐκεῖνο, τὸ μὴ ψυχρανθὲν μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ παραμορφωθὲν ἡδη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Ἡ Γεγόροβνα ἐθρήνη, οἱ δὲ ὑπηρεταὶ περικυκλώσαντες τὸ πτώμα, τὸ ἔπλυναν, τὸ ἐνέδυσαν τὴν στρατιωτικὴν του στολὴν τοῦ ἔτους 1797, καὶ τὸ ἤπλωσαν ἐπὶ τῆς ἰδίᾳς ἐκείνης τραπέζης, ἐφ' ἧς ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ὑπηρετοῦν τὸν κύριόν των.

Ε'

Ἡ κηδεὶα ἐτελέσθη τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ θανάτου ἡμέραν. Τὸ σῶμα τοῦ πτωχοῦ γέροντος ἔκειτο ἐν τῷ φερέτρῳ «σινδόνι περιετλημένον.» Λαμπάδες ἀνημμέναι περιεκύκλουν τὸ φέρετρον, οἱ ὑπηρεταὶ δὲ πάντες ἦσαν συνηγμένοι, ἑτοιμοὶ διὰ τὴν ἐκφοράν. Ἐπέστη τέλος ἡ ὥρα, καὶ ὁ Βλαδίμηρος βοηθούμενός ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν, ἤγει-

ρε τὸ φέρετρον. Ὁ ἱερεὺς προεπορεύθη, ἀκολουθοῦ-
μενος ὑπὸ τοῦ διακόνου, ψάλλοντος τὰς νε-
κρωσίμους εὐχάς. Ὁ κύριος τῆς Κηστενιέφκας
διῆλθε τὴν φλιάν τῆς οἰκίας του δι' ἐσχάτην
φοράν. Ἡ νεκρική συνοδία διῆλθε διὰ τοῦ δάσους,
ὁπισθεν τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο ἡ ἐκκλησία. Ἡ ἡμέ-
ρα ἦτο διαυγής καὶ ψυχρά, τὰ δὲ φθινοπωρινὰ
φύλλα ἐπιπτον ἐκ τῶν δένδρων. Ἐξελθόντες τοῦ
δάσους, εἶδον τὴν ξυλίνην ἐκκλησίαν καὶ τὸ κοι-
μητήριον, ὅπερ ἐσχίαζον γηραιαὶ φιλύραι. Ἐκεῖ
ἀνεπαύετο τὸ σῶμα τῆς μητρὸς τοῦ Βλαδίμηρου,
καὶ παρὰ τὸν τάφον ἐκείνης, τὴν προτεραίαν, εἶ-
χον ὁρύξη νέον. Ἡ ἐκκλησία ἦτο πλήρης χωρι-
κῶν, ἐλθόντων νὰ δώσωσιν εἰς τὸν κύριόν των τὸν
τελευταῖον ἀσπασμόν. Ὁ νέος Δουβρόφσκη οὔτε
ἐκλαίεν οὔτε προσήυχετο, τὸ πρόσωπόν του ὅμως
ἦτο φοβερόν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θλιβερᾶς τελε-
τῆς ὁ Βλαδίμηρος πρῶτος ἡσπάσθη τὸ σῶμα,
καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι του κατόπιν ἔφερον
τὸ κάλυμμα καὶ ἐκάρφωσαν τὸ φέρετρον. Αἱ γυ-
ναῖκες ἐθοήνουν μεγαλοφῶνως, οἱ δὲ χωρικοὶ οὐχὶ
στακνίως ἐσπύγγιζον τὰ δάκρυά των διὰ τῆς χει-
ρός. Τὸ φέρετρον ἔφερον οἱ αὐτοὶ ὑπέρηται μετὰ
τοῦ Βλαδίμηρου εἰς τὸ κοιμητήριον ἀκολου-
θούμενοι ὑφ' ὅλου τοῦ χωρίου, ἀφοῦ δὲ κατετέθη
εἰς τὸν τάφον, οἱ παριστάμενοι ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ
ἐκαστος δράκμα χρώματος, ἐπλήρωσαν τὸν τάφον,
προσεκύνησαν, καὶ ἀπῆλθον. Ὁ Βλαδίμηρος ἀ-
πεμακρύνθη ἐσπευσμένως, καὶ προσηγηθεὶς τῶν λοι-
πῶν πάντων ἐκρύβη ἐντὸς τοῦ δάσους.

Ἡ Γεγόροβνα ἐξ ὀνόματός του προσεκάλεσε
τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀκολουθοῦς του εἰς τὸ ἐπικη-
δεῖον γεῦμα, δηλώσασα ὅτι ὁ νέος κύριος δὲν
προτίθεται νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτό, οὕτω δὲ ὁ
πατὴρ Ἀνῆσιμος, ἡ σύζυγός του Θεοδότοβνα καὶ ὁ
ἀναγνώστης διηυθύνθησαν περὶ τὴν οἰκίαν,
συζητοῦντες μετὰ τῆς Γεγόροβνας περὶ τῶν ἁρε-
τῶν τοῦ μακαρίτου καὶ περὶ τοῦ τί ἀνέμενε, κατὰ
τὸ φαινόμενον, τὸν διάδοχόν του. Τὰ μετὰ τοῦ
Τρογεκούρωφ καὶ τοῦ νέου Δουβρόφσκη διατρέξαν-
τα ἦσαν ἤδη πασίγνωστα, καὶ οἱ σχολιάζοντες
αὐτὰ προέλεγαν ὅτι θὰ εἶχον σοβαρὰς συνεπείας.

— Ὅ,τι εἶνε νὰ γείνη, θὰ γείνη, εἶπεν ἡ Θεο-
δότοβνα, θὰ ἦνε ὅμως λυπηρὸν ἂν δὲν θὰ ἔχω-
μεν κύριον τὸν Βλαδίμηρον Ἀνδρέιτζ. Νέος, μὰ
τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πρέπει.

— Καὶ ποῖον ἄλλονε θὰ ἔχωμε; διέκοψεν ἡ
Γεγόροβνα. Ἄδικα ὁ Τρογεκούρωφ θυμῶναι, καὶ
δὲν ἔχει νὰ κάμῃ μὲ παιδί· τὸ παλληκάρι μου
δὲν θ' ἀφήσῃ νὰ τὸν ἀδικήσουνε, καὶ πρῶτα ὁ
Θεός, θὰ βρεθοῦνε καὶ φίλοι του. Πολὺ δὰ ὑπε-
ρηφανεύεται ὁ Τρογεκούρωφ.

— Ἀχ! Γεγόροβνα, εἶπεν ὁ ἀναγνώστης, ἐγὼ
ἐπιθυμοῦσα νὰ ἔχω νὰ κάμω μὲ τὸν διάβολο
παρὰ νὰ στραβοκυττάξω τὸν Τρογεκούρωφ. Ἄμα
τὸν ἰδῆς, οὐ πιάνει φόβος καὶ τρόμος! καὶ χωρὶς

νὰ θέλῃς ἡ ῥάχης σου ἔτσι καὶ λυγίζει, λυ-
γίζει...

— Ματαιότης ματαιότητων! εἶπεν ὁ ἱερεὺς,
καὶ τοῦ Τρογεκούρωφ θὰ ψάλουν τὸ «αἰωνία σου
ἡ μνήμη» καθὼς σήμερον τοῦ Δουβρόφσκη μόνον
ὅτι ἡ κηδεῖα θὰ ἦνε πλουσιωτέρα, καὶ κόσμος
θὰ συναχθῇ περισσότερος, τὸ ὁποῖον διὰ τὸν Θεὸν
εἶναι τὸ ἴδιον.

— Ἀχ! παππᾶ μου, καὶ μείς ἠθέλαμε νὰ
φωνάξωμε ὅλα τὰ περὶχωρα, μὰ ὁ ἀφέντης δὲν
ἠθέλησε. Ἐχομε καὶ μείς ἀπ' ὅλα νὰ φιλέψωμε
τὸν κόσμον... μὰ τί νὰ κάμῃς; γι' αὐτὸ κ' ἐγώ,
ποῦ λείπει ὁ κόσμος, θὰ σὰς εὐχαριστήσω μὲ τὸ
παραπάνω, ἀκριβοὶ μου ξένοι.

Ἡ κολακευτικὴ αὕτη ὑπόσχεσις καὶ ἡ ἐλπίς
τοῦ νὰ εὐρωσι ἔτοιμον εὐχυνόν πλακοῦντα, τοὺς
παρεκίνησε νὰ ταχύνωσι τὸ βῆμα, μετ' ὀλίγον
δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἡ τράπεζα ἦτον
ἤδη ἐτοιμὴ καὶ παρατεθειμένον τὸ οἶνονπνευμα.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Βλαδίμηρος εἰσέδυσεν εἰς
τὰ πυκνότερα τοῦ δάσους, ζητῶν διὰ τῆς κινή-
σεως καὶ τοῦ κόπου νὰ κατευνάσῃ τὴν θλιψίν του.
Ἐβιάδιζε μὴ γνωρίζων ποῦ πορεύεται· οἱ βάτοι
εἰς οὓς ἐνεπλέκετο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν ἐ-
πλήγωναν, οἱ πόδες του ἐδουθίζοντο ἐντὸς τελ-
μάτων, χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ αἰσθάνηται. Ἐπὶ
τέλους ἔφθασεν εἰς μικρὸν κοίλωμα γῆς, περιστοι-
χιζόμενον πανταχόθεν ἀπὸ δένδρα, σχεδὸν ἐστε-
ρημένα φύλλων, πέριξ τῶν ὁποίων διεκλαδοῦτο
βυάκιον ῥέον σιωπηλῶς. Ὁ Βλαδίμηρος κάθη-
σεν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς χλόης, καὶ σκέψεις, ἐθλιβε-
ρώτεραι ἢ μία τῆς ἄλλης, κατέκλυζον τὴν ψυ-
χήν του... Ἡσθάνετο βαθέως τὴν ἀπομόνωσίν
του, καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τῷ παρίστατο κεκα-
λυμμένον ἀπὸ ἀπειλητικὰ νέφη. Ἡ μετὰ τοῦ
Τρογεκούρωφ ἔχθρα τῷ προεμήνυε νέας συμφοράς·
ἡ πενιχρά του κατάστασις ἡδύνατο νὰ περιέλθῃ
εἰς ξένας χεῖρας, εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ἐ-
σχάτη ἔνδεια τὸν ἀνέμενε. Ἐπὶ πολὺ ἐκάθητο
ἀκίνητος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, θεωρῶν ἡσύχως ῥε-
οντα τὰ ὕδατα τοῦ ῥυακος, παρασύροντος τὰ
μαρμαμμένα τῶν δένδρων φύλλα, καὶ ζωηρῶς
παρέστη εἰς τὴν φαντασίαν του ἡ εἰκὼν τῆς
ζωῆς, εἰκὼν τόσον πιστὴ, τόσον συνήθης. Ἐπὶ
τέλους ἰδὼν ὅτι ἐπῆρχετο ἡ νύξ, ἡγέρθη, καὶ
ἐπὶ πολὺ πλανηθεὶς ἐντὸς τοῦ ἀγνώστου δάσους,
εὗρε τέλος τὴν ἀτραπὸν ἣτις τὸν ὠδήγησεν εἰς
τὴν θύραν τῆς οἰκίας του.

Εἰς συνάντησιν τοῦ Δουβρόφσκη ἔτυχεν ἐρχό-
μενος ὁ ἱερεὺς μετὰ τῆς συνοδείας του. Αἴφνης
τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ οἰωνοῦ, καὶ ἔν'
ἀποφυγῇ τὴν συνάντησιν, ἀκουσίως του ἐσπευσε
νὰ κρυβῇ μετὰ τῶν δένδρων. Οἱ ἐρχόμενοι δὲν
τὸν εἶδον, καὶ συνδιελέγοντο ζωηρῶς.

— Ἀπόφυγε τὸ πονηρὸν καὶ ποιήσων τὸ ἀγα-
θόν,» ἔλεγεν ὁ ἱερεὺς· ἡμεῖς δὲν πρέπει πλέον νὰ

μείνωμεν ἐδῶ· ὅπως καὶ ἂν τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις, τοῦτο δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἡ σύζυγός του ἀπήντησεν εἰς ταῦτα, ἀλλ' ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ.

Πλησιάζων εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδε πλῆθος ἀνθρώπων συνηγμένων εἰς τὴν αὐλήν, μακρόθεν δὲ ἤκουσεν ὁμιλίας καὶ ἀσυνήθη θόρυβον· δύο ἄμαξαι ἴσταντο παρὰ τὸ ἀμαξοστάσιον, ἐπὶ δὲ τοῦ προθύρου ἄγνωστοί τινες ἐν στολῇ ἐφαίνοντο συζητοῦντες.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὀργίλως τὸν Ἀντώνιον ὅστις ἔτρεχεν εἰς ὑπάντησίν του. Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ καὶ τί θέλουν;

— Ἀχ! Βλαδίμηρ! Ἀνδρέιτς, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος ἀσθμαίνων, τὸ κριτήριον ἦλθε νὰ μᾶς παραδῶσῃ τοῦ Τρογεκούρωφ· μᾶς χωρίζουνε ἀπὸ τὴν εὐγενεῖα σου.

Ὁ Βλαδίμηρος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν· οἱ ἄνθρωποι του περιεκύκλωσαν τὸν δύσμοιρον κύριόν των.

— Εὐεργέτη μας, ἀνέκραζον, ἀσπαζόμενοι τὰς χεῖράς του, δὲν θέλομεν ἄλλον ἀφέντη ἀπὸ σέ. Ἀποθαίνομε, μὰ δὲ σέ παραδίνομε.

Ὁ Βλαδίμηρος τοὺς παρετῆρει, καὶ ζοφερὰ αἰσθημάτων τὸν συνεκινούν.

— Ἦσυχάσετε, εἶπε, καὶ ἐγὼ ὁμιλῶ μ' αὐτούς.

— Ὁμίλησέ τους, ἀφέντη, ἀνέκραζον ἐκ τοῦ πλήθους, καὶ ἄς ἔλθουν ἔς τὸν ἑαυτό τους οἱ καταραμένοι.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίασε τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ὁ Σαβάσκιν, μὲ τὸ κάλυμμα ἐπὶ κεφαλῆς, ἴστατο, τὰς χεῖρας στηρίζων ἐπὶ τῶν πλευρῶν, καὶ ῥίπτων περὶ αὐτὸν ὑπεροπτικὰ βλέμματα. Ὁ ὑπάστυνός, ὕψηλός καὶ πολυσάρκος ἀνὴρ, πεντηκοντούτης, ἐρυθροπρόσωπος καὶ μύστακα φέρων, ἄμα ἰδὼν προσερχόμενον τὸν Δουβρόφσκη, ἐλαρύγγισεν ὡς χηνίσκος, καὶ εἶπε μὲ βραγχώδη φωνήν:

— Λοιπὸν σὰς ἐπαναλέγω ὅ,τι σὰς εἶπα· δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου εἰσθε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ, τοῦ ὁποίου ἀντιπρόσωπος ἐδῶ εἶνε ὁ Σαβάσκιν. Ὑπακούετε τον εἰς ὅ,τι σὰς διατάξῃ καὶ σεῖς γυναῖκες, ἀγαπᾶτε καὶ τιμᾶτέ τον, διότι καὶ αὐτὸς συμπαθεῖ πολὺ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν δηκτικὴν ταύτην ἀστειότητα ὁ ὑπάστυνός μὲν ἀνεκάγχασε, τὸν ἐμιμήθησαν δὲ καὶ οἱ λοιποί. Ὁ Βλαδίμηρος ἐλύσσα ἐξ ἀγανακτήσεως.

— Εἰπέτε με, παρακαλῶ, τί σημαίνουν αὐτὰ ὅλα; ἠρώτησε μὲ προσπεποιημένην ἀπάθειαν τὸν εὐτράπελον ὑπάστυνον.

— Αὐτὰ σημαίνουν, ἀπήντησεν ὁ πονηρὸς ὑπάλληλος, ὅτι ἤλθαμεν νὰ κάμωμεν κατοχὴν εἰς τὸ κτῆμα τοῦτο πρὸς ὄφελος τοῦ κ. Τρογεκούρωφ καὶ νὰ παρακαλέσωμεν μερικοὺς ἄλλους νὰ τραβήχθουν μὲ τὴν ὥραν των.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀποταθῇτε πρὸς ἐμέ, καὶ ὅχι εἰς τοὺς χωρικοὺς μου, καὶ νὰ δηλώσητε εἰς τὸν κτηματίαν ὅτι παύει ἡ κυριότης του.

— Ὁ πρῶν κτηματίας Ἀνδρέας Δουβρόφσκης, θείᾳ βουλήσει, ἀπεβίωσε, σὺ δὲ ποῖος εἶσαι; εἶπεν ὁ Σαβάσκιν, αὐθαδῶς αὐτὸν ἀτενίζων· ἡμεῖς δὲν σέ γνωρίζομεν, οὔτε νὰ σέ γνωρίσωμεν θέλομεν.

— Εὐγενέστατε, εἶνε ὁ νέος μας ἀφέντης, ἠκούσθη λέγουσα φωνὴ ἐκ τοῦ πλήθους.

— Τίς ἐτόλμησε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα; εἶπεν ὀργίλως ὁ ὑπάστυνός, τί ἀφέντης; Ἀφέντης σὰς εἶνε ὁ κ. Τρογεκούρωφ... ἀκούετε ἀνόητοι;

— Σιγὰ κ' ἄς περιμένῃ! εἶπεν ἡ ἰδία φωνή.

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι στάσις! ἀνεφώνησεν ὁ ὑπάστυνός. Αἱ δημογέροντα, ἐδῶ!

Ὁ δημογέρων προέβη.

— Εὐρέ μου ἀμέσως ἐκείνον, ποῦ ἐτόλμησε νὰ μοῦ ἀποκριθῇ, καὶ ἐγὼ τόν...

Ὁ δημογέρων ἐστράφη πρὸς τὸ πλῆθος ἐρωτῶν τίς ὠμίλησε, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίθη. Μετ' οὐ πολὺ, εἰς τὰς τελευταίας σειρὰς ἠγέρθη ψιθυρισμός, ὅστις βαθμηδὸν αὐξάνων τάχιστα μετεβλήθη εἰς τρομερὰν βοήν. Ὁ ὑπάστυνός ἐταπεινώσε τὴν φωνήν, καὶ ἐπειράθη νὰ κατευνάσῃ τὸ πλῆθος.

— Μὰ τί τόνοι βλέπομε; ἀνέκραξαν οἱ τῆς αὐλῆς· παιδιὰ πιάστε τον! καὶ τὸ πλῆθος ἐκινήθη.

Ὁ Σαβάσκιν καὶ οἱ σύντροφοί του ἐρρίφθησαν εἰς τὸν πρόδρομον, τοῦ ὁποίου ἐκλείσαν τὴν ἐξώθυραν.

— Παιδιά, ἐμπρός! ἀνέκραξεν ἡ αὐτὴ φωνή, καὶ τὸ πλῆθος ἤρχισεν ἐπιτιθέμενον.

— Σταθῇτε· ἐφώνησεν ὁ Δουβρόφσκης ἀνόητοι, τί κάμνετε; ἀφανίζετε καὶ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ ἐμέ· πηγαίνετε εἰς τὰ σπίτια σας, καὶ ἀφήσετέ με ἡσυχον. Μὴ φοβεῖσθε, ὁ μονάρχης εἶναι ἐλεήμων, θὰ τὸν παρακαλέσω καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀδικήσῃ, εἴμεθα ὅλοι παιδιὰ του· ἀλλέως πῶς θέλετε νὰ σὰς γείνη ὑπερασπιστής, ἂν φανῇτε ἐπαναστάται καὶ κακοῦργοι;

Ὁ λόγος τοῦ νέου Δουβρόφσκη, ἡ ἡχηρὰ φωνὴ καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ σχῆμα ἐπέφερον τὸ ποθητὸν ἀποτέλεσμα. Ἡσυχασαν πάντες καὶ ἀπεσύρθησαν· ἡ αὐλὴ ἐκενώθη. Ὁ Βλαδίμηρος ἐξῆλθεν ἐπὶ τοῦ προθύρου, ὁ δὲ Σαβάσκιν ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ μετὰ ταπεινῶν ὑποκλίσεων νυχαρίστησε τὸν Δουβρόφσκη διὰ τὴν φιλάνθρωπον αὐτοῦ ἐπέμβασιν.

Ὁ Βλαδίμηρος τὸν ἤκουε μετὰ περιφρονήσεως καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἀπεφασίσαμεν, ἐξηκολούθησεν ὁ πάρεδρος, μὲ τὴν ἁδειάν σας νὰ ξενυκτήσωμεν ἐδῶ, ἐπειδὴ εἶνε ἀργά, καὶ οἱ χωρικοὶ σὰς εἰμποροῦν

νὰ μᾶς προσβάλουν καθ' ὁδόν. Σᾶς παρακαλῶ, διατάξετε νὰ μᾶς στρώσουν, ἃς ᾔηνε καὶ χόρτον, εἰς τὴν αἵθουσαν, καὶ τὰ χαράγματα ἀναχωροῦμεν.

— Κάμετε, ὅ,τι θέλετε, ἀπήντησεν ξηρῶς ὁ Δουβρόφσκις· ἐγὼ πλέον δὲν εἶμαι ἐδῶ κύριος. Καὶ μεταβὰς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός του, ἐκλείσθη ἐν αὐτῷ.

[Ἔπεται συνέχεια]

Π. Α. Α.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ;

Οἱ ἄνθρωποι ὑποπίπτουσι συνήθως εἰς παραδόξον ἀντίφασιν. Μεμφιμοιροῦσιν ἀσμένως ὅτι εἶνε δυστυχεῖς, ἀλλὰ νομίζουσι πάντες ὅτι κατέχουσι τὸ ἀληθές τῆς εὐτυχίας ἀπόκρυφον. Ζηλεύουσι τὴν τύχην τοῦ γείτονος, ἀλλὰ κατακρίνοντας ἅμα τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτοῦ· ἀδημονοῦσι διότι δὲν ἔχουσιν εὖνουν τὴν τύχην, οἰκτείρουσι δὲ τὸν γείτονα τηλικαύτην σημασίαν ἀποδίδοντα εἰς τὴν ἔννοιαν ταύτην· τέλος, ταῦτοχρόνως λέγουσι περὶ ἀνθρώπου τινὸς ὅτι εἶνε εὐτυχής, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ εἶνε εὐτυχεῖς ὡς ἐκεῖνος, ἱκανοποιούντες συνάμα τὰς δύο οἰκτρὰς ταύτας κλίσεις τῆς φύσεως ἡμῶν, τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεμφιμοιρεῖν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ψέγειν τὸν ἄλλον.

Εὐχερές εἶνε νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν φαινομενικὴν ταύτην ἀντίφασιν. Τὰ γεγονότα δὲν ἐξαρτῶνται ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ κρίνειν αὐτὰ ἀνήκει ἡμῖν ὡς ἴδιος. Οὐδόλως αἰσχυρόμεθα ὁμολογοῦντες ὅτι τὰ γεγονότα δὲν εἶνε οἷα ἐπιθυμοῦμεν αὐτά, ἀλλ' αἰσχυρόμεθα ὁμολογοῦντες ὅτι ἀπατῶμεθα. Ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι οὐδεὶς ἐρυθρίῃ λέγων πρὸς ἑαυτὸν ὅτι δὲν εἶνε εὐτυχής· διότι τί πατοῦμεν ἡμεῖς ἂν ἡ τύχη δὲν φροντίζει περὶ ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν οὔτε πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀγνοοῦμεν ποῦ εἶνε ἡ εὐτυχία, ὅτι ματαιῶν διώκομεν σκιάν, ὅτι ἀπατῶμεθα ὑπὸ τῆς φαντασίας ἡμῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅτι δὲν κρίνομεν ὕγιως· διότι ἡ πλάνη, καὶ μὴ πάντοτε ἔκουσία, εἶνε ἀδυναμία ἀπαρέσκουσα ἡμῖν, ἣν μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἀνακαλύπτουμεν ἐν τοῖς ἄλλοις.

Οὐ μόνον δὲν προσβάλλεται ἡ φιλαυτία ἡμῶν βλεπόντων τὴν τύχην διαψεύδουσιν τὰς ἐλπίδας μας, ἀλλὰ καὶ, κατ' ἐνδόμυχόν τινα συλλογισμόν, πιστευόμεν πως ὅτι εἶνε τιμὴ ἡμῶν νὰ μὴ εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅσον οἱ ἄλλοι. Ἡ εὐτυχία ἔχει τι τὸ βλακῶδες, δι' ὃ τὴν περιφρονοῦμεν κατὰ διανοίαν, εἰ καὶ δεχόμεθα αὐτὴν εὐχαρίστως προσερχομένην. Ἐναβρυνόμεθα ἐπὶ τῇ δυσμενείᾳ τῆς

τύχης, ὅπως ὑπερήφανον πνεῦμα ὑπερηφανεύεται μὴ τυγχάνον τῆς εὐνοίας τῆς ἐξουσίας. Μᾶς φαίνεται ὅτι μόνον ἄνθρωπος ἀξίαν τινὰ ἔχων ἡδύνατο ν' ἀξιώθῃ τοιαύτης ἀδικίας ἐκ μέρους τῆς τύχης· ὅπως δὲ ὁ ἐξοστρακισμὸς ἐν ταῖς ἀρχαίαις δημοκρατίαις ἦτο τιμητικὸς εἰς τοὺς μεγάλους πολίτας τίτλος, ὁμοίως οἱ διωγμοὶ τῆς τύχης τιμῶσι πως καὶ ἀνυψοῦσι τοὺς ὑφισταμένους αὐτούς.

Εἶνε ἀληθές ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον, οὐδὲ δυνατόν καὶ, νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς κατατρυχομένους ὑπὸ τῆς δυστυχίας, καὶ ὅτι περιστάσεις τινὲς εἶνε τόσον προφανῶς εὐτυχεῖς ὥστε εἶνε δυσχερές νὰ μεμφιμοιρήσωμεν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνάγκη ἢ φιλαυτία ν' ἀνευρίσκηται πανταχοῦ, ἰδοὺ πῶς ἐνεργεῖ· διαιρεῖ εἰς δύο τὰ ἀφορῶντα εἰς ἡμᾶς· εἰς ὅ,τι ἔχομεν καὶ εἰς ὅ,τι δὲν ἔχομεν· τὸ πρῶτον προέρχεται ἐκ τῆς ἀξίας ἡμῶν, τὸ δεύτερον ἐκ τῆς ἀδικίας τῶν γεγονότων. Ἀπολαύομεν τοῦ πρώτου, ὡς ὀφειλομένου ἡμῖν, οὐδόλως περὶ τούτου μεριμνῶντες, φροντίζομεν δὲ ν' ἀναρριπίζωμεν ἐνδελεχῶς ἐν ἡμῖν τὴν περὶ τοῦ δευτέρου μέριμναν, ὅπως ἔχομεν ἀφορμὴν νὰ παριστώμεθα ὡς θύματα τῆς τύχης εἰς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμούς. Κατὰ φυσικὴν δὲ ἀντίφασιν τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ποιοῦμεν ἐν τῇ τύχῃ τῶν ἄλλων. Διακρίνομεν ὅ,τι ἔχουσι τοῦ ὅ,τι στεροῦνται· ἀλλὰ τότε ἀποδίδομεν εἰς τὴν τῦρλωση τῆς τύχης τὰ ἀγαθὰ ἅτινα τοῖς ἀπονέμει, καὶ εἰς τὴν ὀξύδερειαν αὐτῆς ὅσα δὲν τοῖς παρέχει.

Τοιαῦτα εἶνε τὰ λάθη τῶν ἀνθρώπων ὅταν συγχρίνωσι τὴν τύχην αὐτῶν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων· τὰ σφάλματα δὲ ταῦτα δὲν εἶνε ἥττον παράδοξα, ὡς εἵπομεν, ὅταν πρόκηται νὰ κρίνωμεν οὐχὶ περὶ τῆς τύχης ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς φρονήσεως τῶν ὁμοίων μας, καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν κατ' ἀξίαν τὴν περὶ τοῦ βίου γνώμην των, μαρτυρομένην ὑπὸ τοῦ τρόπου αὐτῶν τοῦ βιοῦ.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν συνδιαλέξεων ἡμῶν βλέπομεν ὅτι τὸ κύριον αὐτῶν θέμα ἀποτελεῖ σχεδὸν πάντοτε ἡ κατάκρισις τοῦ βίου τῶν ἀπόντων.

— Ὁ δεῖνα εἶνε πλούσιος, λέγομεν, ἀλλὰ τί τὸν ὠφελεῖ νὰ εἶνε πλούσιος ἀφ' οὗ ζῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν πρόκηται κανεὶς νὰ στερηθῇ ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καλλιτέρα ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας δίδει ἡ διατήρησις τοῦ χρήματος. Ἐννοοῦμεν τὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' ἡ γλισχρότης εἶνε γελοία. Ὁ τὰδε ζῇ μεγαλοπρεπῶς· ἀλλ' ἐν τῇ πομπῳδει ταύτῃ ἐπιδειξεί ποία θέσις ὑπολείπεται διὰ τὴν εὐτυχίαν; Ἡ ἐπιτήδευσις ἐκείνη τῆς ἐθιμοτυπίας, τὸ πλῆθος τῶν παντοίων θεραπόντων, ἡ ἀδιάκοπος κίνησις τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῶν ὑποδοχῶν, ὁ θορυβῶδης βίος ὁ ἐκτὸς τοῦ οἴκου, ταῦτα πάντα εὐτυχία εἶνε ἄρα γε ἡ θη-